

Κριτήριο Αξιολόγησης

Κείμενο 1

Δίχως όρια (Φάκελος Υλικού του μαθητή, σελ.58)

Εισαγωγικό σημείωμα

Το κείμενο που ακολουθεί είναι απόσπασμα από το τελευταίο (13ο) κεφάλαιο της αυτοβιογραφίας του Stephen Hawking (1942 - 2018). Το απόσπασμα παρουσιάζει ενδιαφέρον τόσο ως προς τα χαρακτηριστικά του είδους της αυτοβιογραφίας όσο και ως προς τον τρόπο που αναπαράγονται ή αμφισβητούνται στερεότυπα σχετικά με την ταυτότητα του επιστήμονα-ερευνητή και του ανθρώπου με αναπηρία.

Όταν διαγνώστηκα με ALS¹ στα είκοσι ένα χρόνια μου, ένιωσα πολύ αδικημένος. Γιατί να συμβεί αυτό σε μένα; Εκείνη την εποχή σκέφτηκα πως η ζωή μου είχε τελειώσει και δεν θα μπορούσα να ξεδιπλώσω τις δυνατότητες που πίστευα πως είχα. Τώρα, όμως, πενήντα χρόνια αργότερα, μπορώ να είμαι απολύτως ικανοποιημένος με τη ζωή μου. Νυμφεύθηκα δύο φορές και έχω τρία όμορφα και ολοκληρωμένα παιδιά. Η επιστημονική καριέρα μου υπήρξε επιτυχημένη: πιστεύω πως οι περισσότεροι φυσικοί θα συμφωνούσαν ότι η πρόβλεψή μου για κβαντική εκπομπή από τις μαύρες τρύπες είναι σωστή, αν και δεν μου έχει αποφέρει μέχρι σήμερα το Βραβείο Νόμπελ, επειδή είναι εξαιρετικά δύσκολο να επιβεβαιωθεί πειραματικά. Από την άλλη, κέρδισα το ακόμη πιο βαρύτιμο Βραβείο Θεμελιώδους Φυσικής, που μου απονεμήθηκε για τη θεωρητική σημασία της ανακάλυψης, παρότι δεν έχει επιβεβαιωθεί πειραματικά.

Η αναπηρία μου δεν στάθηκε σοβαρό εμπόδιο στην επιστημονική εργασία μου. Στην πραγματικότητα, θα έλεγα ότι κατά κάποιον τρόπο με ωφέλησε: δεν ήμουν υποχρεωμένος να δίνω διαλέξεις ή να διδάσκω τελειοφοίτους, ούτε να συμμετέχω σε βαρετές, χρονοβόρες επιτροπές. Έτσι, ήμουν σε θέση να αφοσιωθώ ολοκληρωτικά στην έρευνα.

Για τους συναδέλφους μου είμαι απλώς ένας ακόμη φυσικός, αλλά για το ευρύ κοινό, έγινα πιθανότατα ο πιο γνωστός επιστήμονας του κόσμου. Κι αυτό, αφενός επειδή οι επιστήμονες με την εξαίρεση του Αϊνστάιν, δεν είναι γνωστοί όπως τα αστέρια της ροκ, αφετέρου, επειδή ταιριάζω στο στερεότυπο της ανάπηρης μεγαλοφυΐας. Δεν μπορώ να μεταμφιεστώ φορώντας περούκα και μαύρα γυαλιά –με προδίδει η αναπηρική πολυθρόνα.

Η ζωή ενός διάσημου και εύκολα αναγνωρίσιμου ανθρώπου, έχει τα υπέρ και τα κατά της. Στα «κατά» θα μπορούσα να αναφέρω ότι ίσως δυσκολεύεσαι να κάνεις απλά πράγματα, όπως να πας για ψώνια, χωρίς να πολιορκηθείς από ανθρώπους που θέλουν φωτογραφίες, και ότι στο παρελθόν ο Τύπος έδειξε ένα αρρωστημένο ενδιαφέρον για την προσωπική ζωή μου. Αλλά τα «υπέρ», είναι πολύ περισσότερα. Ο κόσμος χαίρεται ειλικρινά όταν με βλέπει. Είχα το μεγαλύτερο ακροατήριο που υπήρξε ποτέ, ως κεντρικό πρόσωπο των Παραολυμπιακών αγώνων του Λονδίνου, το 2012.

Έζησα μια πλήρη και ικανοποιητική ζωή. Πιστεύω ότι τα άτομα με ειδικές ικανότητες πρέπει να επικεντρώνονται σ' αυτά που δεν τα εμποδίζει η αναπηρία τους να κάνουν, και όχι να λυπούνται γι' αυτά που δεν μπορούν. Προσωπικά εγώ, κατάφερα να κάνω τα περισσότερα απ' όσα ήθελα.

Hawking, S. (2013). Το χρονικό της ζωής μου (Αυτοβιογραφία). Μτφ. Νέστορας Χούνος. Αθήνα: Τραυλός. 149-156. 13

¹Η αμυοτροφική πλευρική σκλήρυνση ή πλαγία αμυοτροφική σκλήρυνση (αγγλικά: Amyotrophic Lateral Sclerosis, ALS), γνωστή και ως νόσος του κινητικού νευρώνα, είναι εκφυλιστική διαταραχή του νευρικού συστήματος

Κείμενο 2

Εισαγωγικό σημείωμα

Το παρακάτω απόσπασμα από το δημοσίευμα της Σάντρας Βούλγαρη «Υπέρβαση στο όνειρο της τέχνης» αφορά την παράσταση *My dream* από τον Κινεζικό Καλλιτεχνικό Θίασο Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες.

«Κατά τη διάρκεια των προβών, η δυσκολία είναι ο τρόπος προσαρμογής του κάθε ατόμου, ανάλογα με την αναπηρία του. Για παράδειγμα, πρέπει να βρούμε τους τρόπους που θα διδάξουμε τις χορευτικές κινήσεις και τη μουσική σε άτομα που πιθανόν δεν ακούνε ή δεν βλέπουν. Να τους βοηθήσουμε να χορέψουν μαζί με τη μουσική σε έναν κόσμο χωρίς ήχο», εξηγεί ο Ταϊ Lihua. «Το κοινό μπορεί να μην καταλαβαίνει ακριβώς τη δυσκολία κατά τη διάρκεια της παράστασης, όμως ο στόχος μας είναι να επηρεάσουμε τους θεατές να νιώσουν τη βαθιά αγάπη για τη ζωή, την ανάγκη έκφρασης μέσα από την τέχνη, το πνεύμα της υπέρβασης των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Θέλουμε να κάνουμε αληθινά τα όνειρά τους και να μεταδώσουμε την ομορφιά της τέχνης τους σε όλο τον κόσμο, για να γίνει κατανοητή η αξιοπρέπεια και η αξία των συγκεκριμένων ατόμων».

Σάντρα Βούλγαρη,
Η Καθημερινή,
24-11-2013

([Από την Πολύτροπη Γλώσσα](#))

Κείμενο 3

Στην κοιλάδα με τους ροδώνες

Αλήθεια -των αδυνάτων αδύνατο
ποτές δεν κατάφερα να καταλάβω
αυτά τα όντα που δεν βλέπουνε
το τερατώδες κοινό γνώρισμα τ' ανθρώπου
το εφήμερο της παράλογης ζωής του
κι ανακαλύπτουνε διαφορές
γιομάτοι μίσος διαφορές
σε χρώμα δέρματος /φυλή / θρησκεία

Νίκος Εγγονόπουλος

ΘΕΜΑ Α

Πώς τεκμηριώνει ο Χόκινγκ ότι η αναπηρία του δεν τον εμπόδισε ουσιαστικά στη ζωή του αλλά, αντίθετα, ίσως να τον ωφέλησε (Κείμενο Ι); Να συνοψίσετε το σκεπτικό του σε 70 περίπου λέξεις.

(Μον. 15)

ΘΕΜΑ Β

Ερώτημα 1^ο

Να ελέγξετε την ορθότητα ή το λάθος σύμφωνα με το κείμενο 2 των παρακάτω προτάσεων σημειώνοντας Σ (Σωστό) ή Λ (Λάθος). Να αιτιολογήσετε κάθε επιλογή σας παραπέμποντας και στο κείμενο:

- Α. Είναι εύκολο να προσαρμοστούν τα ανάπηρα άτομα κατά τη διάρκεια των προβών.
- Β. Υπάρχουν τρόποι διδασκαλίας χορευτικών κινήσεων και μουσικής σε άτομα κωφά ή τυφλά.
- Γ. Παρακολουθώντας την παράσταση αβίαστα διακρίνει κανείς την δυσκολία του εγχειρήματος.
- Δ. Τα άτομα με ειδικές ανάγκες καταδεικνύουν την ανάγκη τους να εκφράζονται μέσα από την τέχνη.
- Ε. Ένας από τους στόχους της όλης προσπάθειας είναι η προβολή της αξίας και της αξιοπρέπειας των ΑΜΕΑ.

(Μον. 15)

Ερώτημα 2^ο

Ποια φαίνεται να είναι η πρόθεση του συγγραφέα του Κειμένου 1 και ποια του συντάκτη του κειμένου 2; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές στα κείμενα.

(Μον.15)

Ερώτημα 3^ο

Ποιες ταυτότητες του εαυτού του προβάλλει ο *Stephen Hawking* στο Κείμενο1; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές στο κείμενο.

(Μον. 10)

ΘΕΜΑ Γ

Ποιο πρόβλημα αναδεικνύει το ποίημα του Ν. Εγγονόπουλου (Κείμενο 3); Ποια είναι η θέση του ποιητή και ποιες σκέψεις σας γεννά; Να απαντήσετε σε ένα κείμενο 150 λέξεων.

(Μον. 15)

ΘΕΜΑ Δ

Συμμετέχετε σε ερευνητική εργασία στο σχολείο με θέμα *Διαφορετικός Άλλος* και γράφετε το κεφάλαιο με τίτλο «Η διαφορετικότητα ως πηγή δημιουργίας» ή τον επίλογο με τίτλο «Αντιμετωπίζοντας δημιουργικά τη διαφορετικότητα». Για τη σύνταξη του κειμένου σας να αξιοποιήσετε δημιουργικά τα κείμενα 1 και 2. (300 λέξεις)

(Μον. 30)